

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobkyne : **A. T.**, bývajúca K., zastúpená AK JUDr. P. K., JUDr. A. S., s.r.o., so sídlom D., proti žalovaným : **1/ J. P.**, bývajúci V., **2/ Š. P.**, bývajúca C., **3/ A. P.**, bývajúci Ľ., **4/ V. P.**, bývajúca B., **5/ J. P.**, bývajúci L., **6/ M. P.**, bývajúci T.T., **7/ Š. M.**, bývajúci B., **8/ Ľ. M.**, bývajúca B., **o určenie neplatnosti darovacej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 13 C 1197/1998, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2008 sp. zn. 6 Co 148/2007,

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2008 sp. zn. 6 Co 148/2007 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 18. januára 2007 sp. zn. 13 C 1197/1998 určil, že darovacia zmluva uzatvorená dňa 18.3.1993 medzi Ľ. P. ako darcom a obdarovanými Š. M. a manželkou Ľ. M., rod. R., o darovaní nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X. pre katastrálne územie T. ako pozemok parcelné č. X. zastavané plochy, ktorej vklad bol povolený bývalým Katastrálnym úradom v B., Správa katastra v Ž. pod č. V. je neplatná. Žalovaných 1/ až 8/ zaviazal nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 3 852,- Sk v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že právny predchodca žalovaných 1/ až 6/ ako prevodca – darca previedol na žalovaných 7/ a 8/ ako obdarovaných spornú nehnuteľnosť v celosti, teda previedol viac práv ako sám mal. Z výpisu z pozemkovej knihy vložka č. X. pre katastrálne územie T. a z pripojeného spisu bývalého Štátneho notárstva v Ž. č. D. je zrejmé, že právny predchodca žalovaných 1/ až 6/ Ľ. P. nadobudol spornú nehnuteľnosť do svojho vlastníctva dedením po poručníkovi M. P.

v podiele X.. Dospel teda k názoru, že sporná darovacia zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom a žalovaní 7/ a 8/ nemohli platne nadobudnúť vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti v celosti, nakoľko darca Ľ. P. nebol výlučným vlastníkom spornej nehnuteľnosti.

Na odvolanie žalovaného 7/ Krajský súd v Žiline rozsudkom z 30. januára 2008 sp. zn. 6 Co 148/2007 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že návrh žalobkyne zamietol. Žalovaným 1/ až 8/ náhradu trov prvostupňového a druhostupňového konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že doplneným dokazovaním zistil, že žalovaní 7/ a 8/ previedli na spoločnosť S., spol. s r.o. so sídlom S., sporné nehnuteľnosti a teda nie je naliehavý právny záujem žalobkyne na požadovanom určení, pretože na základe takéhoto určenia – ak by k nemu aj došlo, nebolo by možné vykonať záznam do katastra nehnuteľností. To bol dôvod prečo zmenil napadnutý rozsudok a návrh žalobkyne ako nedôvodný z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu zamietol. Žalobkyňa síce vo svojom vyjadrení k odvolaniu urobila ďalšie procesné návrhy, o ktorých krajský súd rozhodol uznesením vyhláseným na pojednávaní konanom 30.1.2008 tak, že návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka na strane žalovaných ako žalovaného 9/ spoločnosť S., spol. s r.o. so sídlom S., ako aj návrh na zmenu návrhu – rozšírenie, že kúpna zmluva zo dňa 11.1.2007 v znení doplnku č. 1 zo dňa 14.2.2007 uzatvorená medzi žalovanými 7/ a 8/ ako predávajúcimi a kupujúcim S., spol. s r.o. so sídlom S., predmetom ktorej sú sporné nehnuteľnosti je neplatná, nepripustil. Pri svojom rozhodovaní vychádzal z toho, že stav konania do podania týchto procesných návrhov neodôvodňoval ich vyhoveniu. Vyhovenie týmto návrhom by bolo v rozpore s procesnou ekonómiou. Stav predmetného konania, rozsah vykonaného dokazovania a skutočností z neho zistené neboli takého charakteru, že by bolo na ich základe možno rozhodnúť aj o uplatnenom nároku žalobkyne uvedenom v návrhu na zmenu žalobného návrhu v spojení s osobou navrhovaného žalovaného 9/. Pre rozhodovanie o tomto nároku – neplatnosti kúpnej zmluvy by bolo nutné vykonávať ďalšie dokazovanie, nakoľko tieto okolnosti neboli vôbec predmetom dovtedajšieho konania.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, ktorého prípustnosť odvodzovala z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Uviedla, že odvolací súd svojím rozhodnutím nesprávne právne posúdil vec, pretože mal pripustiť zmenu návrhu a vec vrátiť na ďalšie konanie okresnému súdu, pretože k zmene vlastníckeho práva prišlo po vyhlásení rozsudku okresného súdu, čomu žalobkyňa

nemohla zabrániť. Naliehavý právny záujem žalobkyni je daný predovšetkým s poukazom na to, že zmluva je absolútne neplatná a jediný právny spôsob, ako sa dovolať jej neplatnosti je určovací žaloba v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Navrhla dovolaciemu súdu, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaní nevyužili právo vyjadriť sa k doručenému dovolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 92 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak po začatí konania nastala právna skutočnosť s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť aby do konania namiesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

Podľa § 92 ods. 3 O.s.p. súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť namiesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 216 ods. 1 O.s.p. ustanovenia § 92 ods. 1 až 4, §§ 97 a 98 pre odvolacie konanie neplatia.

Z obsahu spisu je zrejmé, že v podaní z 31.5.2007 žalobkyňa navrhla pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaného v zmysle § 92 O.s.p. a to žalovaného 9/ S., spol. s r.o. so sídlom S., keďže žalovaný 7/ po vynesení rozsudku prvostupňového súdu previedol vlastníctvo sporenej parcely účelovým konaním na spoločnosť, v ktorej je spoločníkom a jediným konateľom. Odvolací súd na pojednávaní 30. januára 2008 uznesením návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka konania na strane žalovaných a to žalovaného 9/ S., spol. s r.o., S., nepripustil.

Odvolací súd citované zákonné ustanovenie § 92 ods. 2, 3 O.s.p. v danej veci aplikoval nesprávne.

Pokiaľ ide o návrh na zámenu účastníkov podľa citovaného ustanovenia § 92 ods. 2 O.s.p., v tomto smere ustanovenie § 92 ods. 3 jednoznačne stanovuje podmienky, kedy je súd povinný takémuto návrhu vyhovieť, a teda procesný predpis túto otázku neponecháva na úvahu súdu. V danej veci boli splnené všetky podmienky uvedené v ustanovení § 92 ods. 3 O.s.p. Nepochybne teda nastala právna skutočnosť uvedená v § 92 ods. 2 O.s.p., t.j. skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinnosti, o ktorých sa koná. Takouto právnou skutočnosťou v danom prípade je zmluva (kúpna zmluva) zo dňa 11.1.2007 v znení doplnku č. 1 zo dňa 14.2.2007 uzatvorená medzi žalovanými 7/ a 8/ ako predávajúcimi a kupujúcou S., spol. s r.o. so sídlom S.). Ustanovenie § 92 ods. 3 O.s.p. povinnosť súdu vyhovieť návrhu na zámenu účastníka konania sa viaže na to, či nastala právna skutočnosť podľa ustanovenia § 92 ods. 2 O.s.p., teda či nastal prevod alebo prechod práv alebo povinnosti, o ktorých sa koná. Samotné ustanovenie § 92 ods. 2, 3 O.s.p. vychádza z toho, že počas súdneho konania môže dôjsť k tomu, že nehnuteľnosť, ktorá je predmetom konania, bude prevedená.

Podľa § 95 ods. 1 O.s.p. navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu zmeniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene.

Podľa § 95 ods. 2 O.s.p. súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia.

Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa v podaní zo dňa 31.5.2007 okrem návrhu na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaných žiadala aj zmenu návrhu v znení, že je neplatná kúpna zmluva zo dňa 11.1.2007 v znení doplnku č. 1 zo dňa 14.2.2007 uzatvorená medzi žalovanými 7/ a 8/ ako predávajúcimi a kupujúcim S., spol. s r.o. so sídlom S., jedná sa o nehnuteľnosti zapísané na LV č. X. pre katastrálne územie T. ako pozemok parcelné č. X. zastavané plochy, ktorej vklad bol povolený katastrálnym úradom Správou katastra Ž. dňa 16.2.2007 pod č. V. a ktorá je zapísaná na LV č. X. katastrálne územie T. ako KN-C parcela č. X. v častiach X. m² zastavané plochy a nádvoria. Odvolací súd na pojednávaní dňa 30. januára 2008 uznesením zmenu návrhu žalobkyne nepripustil.

Podľa ustanovenia § 95 ods. 1 O.s.p. navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu zmeniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene. Uvedené zákonné ustanovenie vyjadruje dispozičné oprávnenie navrhovateľa, ktoré mu umožňuje zmeniť návrh na začatie konania. K tomuto procesnému úkonu navrhovateľa je však potrebný súhlas súdu. Zmeniť návrh na začatie konania môže navrhovateľ tak v priebehu prvostupňového, ako aj odvolacieho konania. V dovolacom konaní je zmena návrhu vylúčená. Zmenou návrhu na začatie konania je predovšetkým rozšírenie návrhu, čo do jeho rozsahu, t.j. že navrhovateľ žiada viac než požadoval v návrhu na začatie konania, ďalej ak navrhovateľ žiada iné plnenie ako v návrhu na začatie konania (napr. namiesto vydania veci žiada peňažné plnenie), ak navrhovateľ žiada rovnaké plnenie, avšak na základe iného skutkového stavu, ak navrhovateľ žiada iné plnenie na základe iného skutkového stavu než uviedol v návrhu na začatie konania, a pod. Zmena návrhu navrhovateľom je obmedzená len so súhlasom súdu. Súd rozhodne, či navrhovanú zmenu pripustí, alebo nepripustí. Predpokladom prípustnosti

zmeny návrhu je, že výsledky doterajšieho konania dávajú možnosť rozhodovať aj o zmenenom návrhu, čím je vyjadrená zásada hospodárnosti konania.

Dovolací súd dospel k záveru, že došlo k procesnému pochybeniu v predmetnej veci odvolacím súdom. Prípustnosť zmeny návrhu (§ 95 O.s.p.) nie je obmedzená len na konanie pred súdom prvého stupňa, ale je možná aj v konaní pred súdom odvolacím (§ 211 O.s.p.). Základnou podmienkou prípustnosti je, aby výsledky doterajšieho dokazovania poskytovali možnosť rozhodnúť aj o zmenenom návrhu. Predmetom pôvodného návrhu (o ktorom rozhodol súd prvého stupňa) bolo určenie neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi L. P. ako darcom a obdarovanými žalovanými 7/ a 8/ z dôvodu, že právny predchodca žalovaných 1/ až 6/ previedol na žalovaných 7/ a 8/ spornú nehnuteľnosť v celosti, hoci mal v predmetnej nehnuteľnosti podiel iba v X.. Zmeneným návrhom (v konaní pred odvolacím súdom) sa domáhali určenia, že kúpna zmluva v znení doplnku uzatvorená medzi žalovanými 7/, 8/ ako predávajúcimi a kupujúcim S., spol. s r.o., ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. X., katastrálne územie T., je neplatná. Právny dôvod pôvodného ale aj zmeneného návrhu bol ten istý, teda išlo o inú zmenu návrhu (nie o jeho rozšírenie, resp. o zmenu v jeho právnej kvalifikácii, ale preto, že žalovaní 7/ a 8/ spornú nehnuteľnosť previedli na S., spol. s r.o. so sídlom S.) a súd prvého stupňa orientoval celé dokazovanie na zistenie neplatnosti darovacej zmluvy z dôvodu, že darca previedol na niekoho iného viac práv ako sám mal. Dovolací súd preto dospel k záveru, že podmienka prípustnosti zmeny návrhu v predmetnej veci bola splnená aj v odvolacom konaní.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Emília Kišacová